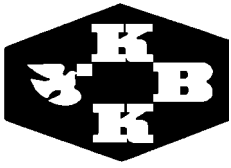
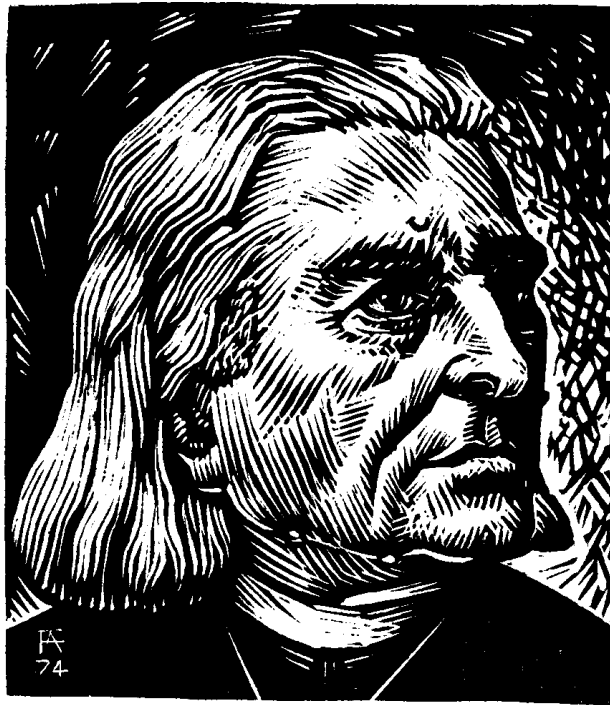

KISGRAFIKA

50. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.
Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”.
Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519., internetcím: www.kisgrafika.hu
Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Ürmös Péter
Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár; e-mail: info@kisgrafika.hu

Liszt Ferenc
Fery Antal fametszete, X2, Op. 958 (1974), 82×72

T A R T A L O M

Ürmös Péter: Köszöntő a KISGRAFIKA folyóirat 50 éves jubileumára

Zenei József: 50 éves a szegedi Kisgrafika Barátok Köre

Ürmös Péter: Huszonnegyedik óra?

Ürmös Péter: Sajtos Gyula seregélyesi kiállítása

Palásthy Lajos: Országos találkozók listája

HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVESPOLC – PÁLYÁZATOK – EGYESÜLETI HÍREK

2011/3

KÉSZÜLT A NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

NCA
NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

KÖSZÖNTŐ A KISGRAFIKA FOLYÓIRAT 50 ÉVES JUBILEUMÁRA

FÉL ÉVSZÁZAD A KISGRAFIKA SZOLGÁLATÁBAN

Újabb évfordulóhoz közeledünk, hiszen 1962 októberében jelent meg a Kisgrafika Barátok Körének első értesítője Galambos Ferenc szerkesztésében.

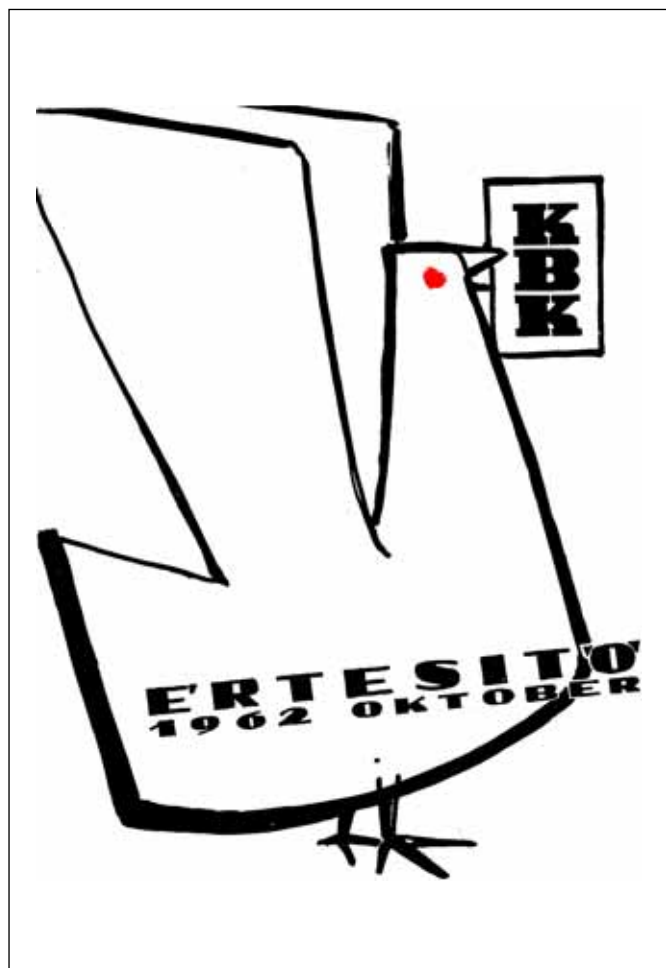
Az ötvenedik évforduló egyúttal alkalmat teremt egy kis visszatekintésre, valamint számvetésre. Az újság a fél évszázad alatt több tartalmi és formai változás után nyerte el mai alakját.

1962-ben még csak kettő, majd 1990-ig évente három szám jelent meg (tudvalevőleg évi három számig adtak lehetőséget az akkori jogszabályok lapengedély nélküli megjelenéshez), esetenként összevont 1–2, illetve 2–3 számozással ellátva. Az újság a kezdeti 19×13 cm-es mérete 23×15 cm-es karton borítójú formátumra változott, a stencilezett sokszorosítást ofszet nyomtatás váltotta fel és az elnevezése is módosult. Első két évben KBK Értesítő, majd 1964 áprilisától Kisgrafika Értesítő címmel jelent meg. 1968 áprilisától 1990-ig „Kisgrafika” fejléccel és „Kisgrafika Barátok Köre értesítője” alcímmel kerül az olvasók kezébe. A Művészeti Alap támogatásával 500 példányban megjelent lapok a hetvenes években eredeti ex libris mellékleteket is tartalmaztak, ami jócskán megnövelte az előállítási költségeket. A szerkesztői feladatokat 1975-től Semsey Andor vette át, akit népes szakírói gárda támogatott. Itt kell megemlíteni azt, hogy a felelős kiadóként mindig a mindenkori titkár neve volt feltüntetve. Réthy István 1978-ig viselte ezt a tisztséget, majd Csiby Mihálytól 1981-ben dr. Vida Klá-

ra vette át a titkári feladatokat. 2001-től Palásthy Lajos lett a titkár és a felelős kiadó is egyidejűleg. Az újságban cikkek és tanulmányok mellett kongresszusi és kiállítási beszámolók jelentek meg, gyűjtők és művészek mutatkoztak be. Több sorozat indult, amelyben határon túli magyar alkotók és publicisták szólaltak meg, de ilyenek voltak Szász Sándorné Mara születésnapjára beszélgetés-sorozata kortárs művészekkel, vagy Mi a véleménye a kisgrafikáról? című riportjai. Az évfordulós köszöntések mellett sajnos a nekrológok is egyre gyakoribbak lettek. A fentiekhez tartozó képi és illusztrációs anyagot Stettner Béla tördelte haláláig, majd az egyesületünk elnöke, König Róbert lett a képszerkesztő.

Az 1990-es egyesületté alakulás az újság életében is változásokat hozott. A negyedéves megjelenésű és A4-es formátumú lapot a „Kisgrafika Barátok Köre” Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület adta ki először az ÁTI Közraktározási Vállalat (Szász Sándor) majd a József Attila Kulturális és Szociális Alapítvány szponzorálásával. Később a Nemzeti Kulturális Alap, majd a Nemzeti Civil Alapprogram anyagi támogatásával jelentek meg évfolyamaink. A szerkesztői munkát dr. Arató Antal végezte 1995-ig, majd Király Zoltán és dr. Soós Imre személyével kiegészülve szerkesztőbizottsággá alakultak. A tördelő szerkesztői munkát dr. Naszály Gábor, később pedig Vincze László folytatta.

A technikai megújulást a színes nyomtatás lehetősége jelentette, amit külön célzott támogatás elnyerésével (NCA) sikerült megvalósítani (44. évfolyam, 2005/4-es szám). Különlegességet jelent az a külön (évi négy számon felüli) lapszám, amely a tartalmi összefoglalást és összegző listákat közli időszakonként; ez dr. Lenkey István odaadó szakértői munkáját

**"72/1
KISGRAFIKA
A KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE ÉRTESÍTŐJE**

KISGRAFIKA

40. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.
Kiadja a "Kisgrafika Barátok Köre Grafikaügyleti és Művelődési Egyesület".
1125 Budapest, Városcsúti köz 2/C., postacím: 1538 Budapest, Pf. 519.
Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán (főszerkesztő), dr. Soós Imre.
Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár

König Róbert festsége. X2

TARTALOM

KBK Közgyűlés – a megújulás jegyében
Kovács József emlékezete (Soltész Elemér, Lenkey István)
Diskay Lenke levele (Palásthy Lajos)
Ex libris pályázat
Kiállítási körkép: Tóth Rózsa, Kass János, Rákospalotai Kincskereső Alapítvány,
Antoon Vermeijlen és Horváth Hermína kiállításairól
SZEMLÉ - HÍREK - KÖNYVESPOLC

2001/1

KISGRAFIKA 90/1-2

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre” Grafikaügyleti és Művelődési Egyesület;
Felelős kiadó dr. Vida Klára ügyvezető titkár. Szerkesztő: dr. Arató Antal

Megszűnt a KBK! Éljen a KBK!

Régi formájában megszűnt, reményük újabb formájában újjáéledt a „Kisgrafika Barátok Köre” Grafikaügyleti és Művelődési Egyesület. A tagsági feltevéleken annyit változtattunk, hogy az ex libris és kisgrafikai gyűjtőkön kívül az egyesületbe várjuk a grafika minden területét. Úgy véljük, hogy aki a grafikát szereti az nem tehet különbséget a méretei alapján egy-egy műalkotásról.

A grafikaforrás való tönkrevétel nem minden esetben jelent gyűjtésvesztést, ezért a szimpatizánsoknak a pártoló tagsági formát ajánljuk, ami ugyanolyan jogokat biztosít mint a rendes tagság, csak nem szerepeltetjük őket a cserelistán. Várunk pártoló tagoknak minden olyan intézményt és szervezetet, ahol igényt tartanak kiállítási anyagokra, a Kisgrafika című folyóiratra és az állatunk kiadást művészi mappákra. A pártoló tagoktól bármilyen összegű támogatást készséggel elfogadjunk.

Reményük, hogy a régi-új KBK tagokban és grafikaiban gyarapodni fog az előzőekben láttában. Ezt kívánom a következők harminc évre magunknak!

Vida Klára
rég-új titkár

KIÁLLÍTÁSOK

Hervai Katalin kiállítása

A kisgrafikaügyletük számára egyre nagyobb öröm, ha az elsősorban ex librisek révén közzismert romániai grafikusművészek egyéb munkásságával is megismerkedhetünk a hazai kiállításokon. *Plugar Sándor* (Országos Széchényi Könyvtár), *Barácz Lajos* (Művelődési Központ, Budakosszi), *Kazinczy Gébor* (Csepel Galéria) nagyjából száz képszerkesztést bemutató tárlatai után így szembeállítottuk Hervai Katalin grafikai munkásságának a javával az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanári klubjának szervezett kiállításán.

A tárlat természetesen nem előzmények nélkül való. A művész, aki 1902-ben fejezte be tanulmányait a kolozsvári Képzőművészeti Kiskolán, már 1979-ben önálló tárlaton mutatkozott be Bukarestben, s ezt követően még hat egyéni kiállítása volt. E mellett több mint húsz egyéb tárlaton – Nemzeti grafikai szalon (Bukarest), Madách emlékkiállítás (Kolozsvár), Kalevala emlékkiállítás (Kolozsvár) stb. – szerepeltetett műveit. Ugyanezt mondhatjuk el a nemzetközi kisgrafikai kiállításokon, pályázatokon való részvételéről is. Ex libris-művészetébe a kortárs romániai magyar alkotókat bemutató, 1988. évi kiállításunkon nyerhetett bepillantást a hazai közönség, ám munkásságát lapunk már 1985-ben mellátta. (Ebergényi Tibor: Hervai Katalin. – Kisgrafika, 1985. 1. sz.)

A tárlatot B. *Szűcs Magdolna* művészettörténész nyitotta meg, s szavai nyomán a megnyitó a kiállító művész meghitt tinnelplésére változott át. Elsőként grafikai művészetünk előzményeiről szólt: arról, hogy az ún. szocialista realizmus erőltetésének időszakában hogyan kezdett a grafika (és a kisgrafika) önálló úton járni, hogy rövidesen az európai művészet átlósáiba emelkedjen. Ám napjainkban ez a művészet egyre inkább vesztíti a nemzeti jellegéből, s külföldön is a hazai „neoblabla” hódít teret. Hervai Katalin művészetére azért figye-

Hervai Katalin rézkarcra Cs

KISGRAFIKA

42. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.
Kiadja a "Kisgrafika Barátok Köre Grafikaügyleti és Művelődési Egyesület".
Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519.
Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán (főszerkesztő), dr. Soós Imre.
Grafikai szerkesztő: Vincze László
Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár

Antoon Vermeijlen festsége, X2

TARTALOM

Százötven éve született Van Gogh (Soós Imre)
A 75 éves Gerard Gaudaen köszöntése (Király Zoltán)
König Róbert, a Szabad Művészetek Doktora (Leikek Mária)
Kiállítási körkép: Kesselyák Rita és Xantus Géza kiállítása Rómában (Gebauer Imola);
Muzsnay Ákos tárlata a Karinthy Szalonban (Balázs Sándor);
Ex libris pályázat és kiállítás fővárosi gyermekkönyvtárban (Tavaszgy Noémi);
"Könyvcsépett nevető álarc" Szilágyi Imre debreceni tárlata (Vitéz Ferenc);
Krajcsi Tiborné gyűjteménye a Gutenberg Művelődési Központban (K.T.)
Titkári beszámoló a KBK 2002. évről (Palásthy Lajos)

SZEMLÉ - HÍREK - KÖNYVESPOLC

2003/1

dicséri folyamatosan közel harminc év óta. Ő külön számot (33. évfolyam különszáma, 1994; 36. évfolyam különszáma, 1997) szentelt a „Magyar exlibris-gyűjtők arcképcsarnokának”, amely kezdeményezés a megemlékezés mellett azért is hasznos, hiszen lapjaik mindmáig csereforgalomban vannak, így az újabban bekapcsolódott gyűjtők is eligazodhatnak a régi ex librisek vonatkozásában. Ugyanezt a célt szolgálta a Semsey Andor által összeállított mesterjegy, illetve művész monogramok jegyzéke is.

Különleges lapszám (35. évfolyam, '96/4-es szám) volt az, amely az „1100 éves a magyar népművészet” című pályázatra érkezett, a Magyar Iparművészeti Múzeumban rendezett kiállítás anyagát mintegy katalógusként mutatta be.

Ha a rendkívüli kiadványoknál tartunk, meg kell emlékeznünk azokról a mellékletekről, amelyeket a Kisgrafika szerkesztői, illetve szerkesztősége évfordulós kiadványként és kongresszusi mappaként állított össze. Ilyenek voltak például az évkönyveink, amelyek a kör megalakulásának tizedik és ötvenedik évfordulóját köszöntve jelentek meg. Nem a szó szoros értelmében vett mellékletként, de ide tartozónak vehetjük azokat a katalógusokat, amelyeket az egyesületi pályázatok (vándor-) kiállításaira készültek a pápai városi könyvtár szponzorálásával („Amott legel hat pej csikó...” – 1996; „Magyar történet műzsája” – Budatétény, 1998; Diskay Lenke emlékkiállítás – OSZK, 1999; A 45 éves KBK jubileumi kiállítása – Békés, Budapest – ARTOTÉKA, 2006).

A mai újság tartalmi vonatkozásokban a hagyományosan érdeklődésre számon tartott rovatok mellett újdonságokkal is jelentkezik. Így alkotásjegyzéket közöl (akár mellékletként, például Palásthy Lajos által összeállított Németh Nándor oeuvre-listáját). Külföldi lapszemlével jelentkezik, a cikkek idegennyelvű összefoglalóját közli a lap végén, esetenként rátekint és kitekint rokon művészeti ágakra (47. évfolyam, 2008/2-es szám, Zenei József: Elment a világhírű minikönyves). Esetenként külföldi szerzőink is megtisztelnek minket írásaikkal, könyvismertetőikkel (Leila Lehtiranta, dott. Gian Carlo Torre).

Különböző statisztikákat is közölhetnénk az újsággal kapcsolatban, most csak néhány példával illusztráljuk azt a széles skálát, amely méltóan reprezentálja a kisgrafikai „palettát”. Az utolsó öt év évenkénti 4 lapszáma 14 ország ex libris szemléiből közölt ismertetőket, közel 200 művésztől közölt legalább egy reprodukciót, közel 300 intézményi és magángyűjtő lapját mutatta be, több mint 50 szerző működött közre a cikkek megírásában.

Mindezek alapján büszkék lehetünk arra a teljesítményre, amellyel a magyar kultúra világában folyamatosan reprezentáljuk hazai kisgrafikai és ex libris élet kiválóságait, művészeket és gyűjtőket egyaránt. A magyar művelődéstörténetben kevés hasonló példával dicsekedhetünk, akik eredeti célkitűzéseiknek megfelelően ötven év óta azonos szellemben és színvonalon folyamatosan tudnak megjelentetni egy szakfolyóiratot.

Itt kell köszönetet mondanunk az ötven év alatt közreműködő minden munkatársunknak, akik hozzájárultak ehhez a nemzetközi szinten is valóban kiemelkedő teljesítményhez; akik szerkesztették, írták és fordították a cikkeket, és adták ex libriseiket. Tették mindezt a közös ügyünk iránti odaadásból, lelkesedésből és önzetlenül, hiszen semmilyen anyagi ellenszolgáltatást nem kaptak munkájukért. KÖSZÖNJÜK!

Az új évezred kihívásai (gondoljunk csak az elektronikus sajtó problematikájára) megérintették lapunkat is, ezekre meg-

találjuk a megfelelő válaszokat, hiszen eddig is mindig közösen kerestük, illetve az együttgondolkodás eredményeképpen meg is leltük a helyes megoldást. Ezen az úton is elindultunk, hiszen a következő címen az internet segítségével szintén olvashatók információink és cikkeink: www.kisgrafika.hu

Ürmös Péter

(Lapunk '93/4. számában Soós Imre tollából: Gondolatok lapunk 32. évfolyamának zárásakor c. cikkben statisztikát közölt az addig megjelent számokról.)

ÖTVENÉVES A SZEGEDI KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE

Ötven esztendő egy ember életében... Régen azt mondták rá, hogy egész emberöltő. Egy csoport életében sincs ez másként. A Kisgrafika Barátok Köre szegedi csoportja születésnapját ünnepelte 2011. május 20-án. Ötven esztendősek! Büszkék vagyunk rá, hogy 1961-ben, Szegeden Kopasz Márta (1911-2011) festő- és grafikusművész vezetésével megalakult az első vidéki csoport. A művésznő évtizedekig vezette, majd örökös tiszteletbeli elnökeként tanácsaival segítette munkájukat.

A szegedi grafika megteremtői: Gergely Sándor (1888-1932), Dinnyés Ferenc (1886-1958), Bánszky Tamás (1892-1971), Vadász Endre (1901-1944), Buday György (1907-1990), Varga Mátyás (1910-2002), Bordás Ferenc (1911-1982), Kopasz Márta (1911-2011), Diskay Lenke (1924-1980), Kass János (1924-2010). Jeles gyűjtőink voltak: dr. Németh Gyula (1883-1940), dr. Palócz Sándor (1890-1958), dr. Lusztig István (1903-1944), Déry Ernőné (1886-1972).

A szegedi csoport országos kiállítást rendezett a Somogyi Könyvtárban és a Kass Galériában félévszázados, eredményes működése bemutatására.

A Kass Galériában az „Egy század sokszínűsége” című kiállításon 23 művész, 4 gyűjtő 300 kisgrafikája látható 27 db 70×50cm-es kartonon.

Aszegedi grafikusok – Bakacsi Lajos, Iványos Sándor, László Anna, Szabó András, Tóth Péter, dr. Tóth Rózsa és a korábban köztünk volt Dégi László, Nagy Károly, Papp György, Sándor Edit, Szekeres Ferenc, Titi Mária, Varga Ferenc – és a gyűjtők is 300 lapjuk bemutatásával bizonyítják alkotó és műpártoló tevékenységüket.

A Somogyi Könyvtárban, „A grafika gyöngyszeme” című kiállításon 550 grafika került bemutatásra: az I. emeleten 27 művész, 25 db tablón 275 grafikájával; a földszinten 35 gyűjtő 27 db tablón 260 grafikájával; egy tablón pedig a KBK megalapítóira, megalapítóira, elhunyt tagjainkra emlékeztünk.

A résztvevő művészek: Balajti Károly, Bálint Ferenc,

Hans Hornhaver (DK) grafikája,
P1, Op. 806, 75×54

Éles Bulcsú, Fery Antal, Havasi Tamás, Imre Lajos, Kerékyártó László, Kovács Károly, Kovács G. Tamás, Kőhegyi Gyula, König Róbert, Leila Lehtiranta, Molnár Icsu István, Nagy László Lázár, Németh Nándor, Nőt Béla, Réti András, Salamon Árpád, Szentessy László, Takács Gábor, Tavaszai Noémi, Ürmös Péter, Varga Edit, Varga Péter, Várkonyi Károly, Vén Zoltán, Vincze László.

A gyűjtők: Bakacsi Lajos, Bánki Vera, Ertsey Péterné, dr. Giday Kálmán, Hegedüs Ibolya, dr. Kertész Dénes, Kiss Sándor, dr. Kopasz Istvánné, dr. Kovács Károly, Krajcsi Tiborné, dr. Krier Rudolf, Kundermann Jenő, dr. Laczó Katalin, dr. Lenkey István, dr. Mayer József, dr. Miseta Mária, dr. Nagy Ádám, Nagy László, Padala Pálné, Palásthy Lajos, Rác Mária, Rónaky Edit, R. Pap Piroska, Sárszegi György, Skornyák Ferencné, dr. Soós Imre, Szabó József, Szilágyi Magdolna, dr. Tardos Mária, dr. Tóth Rózsa, Várkonyi Zsolt, Vermes Júlia, V. Márton Olga, Zboján Rózsa, dr. Zenei József.

Ezzel az óriási, a mai magyar grafika mellett annak századnyi történetét is bemutató kiállítással Szeged Napját is – a város önállóságának, büszke és szabad polgárainak jelképét – úgy ünnepeljük ma, hogy a Somogyi Könyvtárban és a Kass Galériában nyíló jubileumi tárlat és kiállítás új szint varázsol a város kulturális életének a palettájára, és mindnyájunkhoz közelebb is hozza a kisgrafikát. A kiállítás létrejöttében kiemelkedő munkát végző Rác Mária és Bakacsi Lajos áldozatos munkáját hálással köszönjük!

A házigazda nevében Palánkainé Sebők Zsuzsa, a Somogyi Könyvtár igazgatója köszöntötte a jubiláló kört és a megjelent művészeket. Kölcsönösen előnyösnek és munkájukba illeszkedőnek tartja a 20 éves együttműködést a grafikai csoport és a könyvtár között. Lehetőségeik szerint a jövőben is befogadással és bemutatkozási lehetőséggel támogatják a szegedi KBK Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület munkáját.

Dr. Solymos László Szeged Megyei Jogú Város alpolgármestere köszöntötte a város művészeti és kulturális életében nagyon fontos közfeladatokat ellátó szegedi KBK csoportot. A város megbecsüli és fontosnak tartja sikeres kiállításait. A város képzőművészeti életében, a hazai és a nemzetközi kisgrafikai életében elért több évtizedes sikeres és töretlen tevékenységükért, valamint a grafikai kultúra népszerűsítéséért Szeged Megyei Jogú Város ARANYPLAKETTJÉT adta át Rác Máriának, a csoport titkárnak.

Rác Mária megköszönte a támogatók önzetlenségét, a művészek kitűnő munkáit és elismeréseket adott át a kiállítás létrehozásában oroszlánrészt vállalóknak és a háttérben dolgozó lelkes támogatóknak és segítőknek.

Tandi Lajos, a SZEGED folyóirat főszerkesztője két részre bontotta megnyitóját. A Somogyi Könyvtárban, a „Grafika gyöngyszeme” kiállítás megnyitóján az ex librist készítő művészek, valamint a megrendelők és a gyűjtők között kialakuló kapcsolatról beszélt. A gyűjtés és az elkészítés, a megrendelő és a grafikus egymást feltételező kapcsolata lassan világméretűvé szélesedik. A megrendelők esztétikai, kulturális, világlátási felkészültségéből, személyiségéből, valamint a művészek technikai felkészültségéből és ugyancsak egész személyiségéből és műveltségéből keletkező finom háló együttesen magán hordozza a megrendelő/gyűjtő és a művész egyéniségjegyeit, kialakult művészi stílusát és kvalitását. Ez a jegy válik a kialakult, egymás közötti cserék alapjává. Elismeréssel adózott az ex libris szegedi alapító mestereiről, akik közülük a legjelentősebbeket, így a városban dolgozó Buday Györgyöt

*Szekeres Ferenc linómetszete,
X3 (1974), 148×50*

nek a könyvtárból való. Évszázadok alatt önállósult a műfaj, az első ex libris kiállítást az Iparművészeti Múzeumban, 1903-ban rendezték meg Budapesten.

Az ex libris kemény műfaj. Kis felületen kell megjeleníteni a megrendelő kívánságát, a témát. A megrendelő életéhez köthető események és érzelmek vagy gondolatok, mint indítékok jelennek meg. Ezt a művész a reá egyedül jellemző rajzi stílusában, és a gondolati, érzelmi és esztétikai kvalitásainak összességében drámai erővel (vagy humorosan) jeleníti meg. Ez a kettős kötés biztosítja az ex librisek intimitását. A gondolat grafikai kifejezéséhez számtalan megoldást nyújthat egy művész. A megrendelő előtt azonban nyitva áll a világ és válogathat a számára legjobbnak vélt kifejezési formákat és stílusjegyeket hordozó művészek között. A gyűjtők pedig a maguk sajátos igényei és ítéletei alapján válogathatnak ebből a hazai és nemzetközi „tengerből”. Az itt bemutatott művek illusztrálják a műfaj végtelen gazdagságát, és a megrendelők és az alkotók párbeszédének magas művészi kvalitással megjelentett eredményét.

Ünnep számunkra ez a találkozó és a kiállítás. Szeged kisgrafikai élete mellett az egész magyar kisgrafikát is ünnepeljük. Itt és most együtt, egymás mellett láthatóak a hazai

posztumusz, míg Varga Mátyás, Kass János és Kopasz Márta grafikusok, az ex libris műfajának kiváló művelői még az életükben vehették át a Szeged város DÍSZPOLGÁRA kitüntető címet. Ezt a folyamatosságot az együttesen 860 kiállított kisgrafika láthatóan és meggyőzően bizonyítja. A műfaj életképességét, valamint a megrendelők és a gyűjtők erősödő hazai és a nemzetközivé is szélesedő táborát is bizonyítottan láthatjuk.

A Kass Galériában, az „Egy század sokszínűsége” címen elhelyezett grafikák megnyitóján Tandi Lajos az ex libris műfajáról, a könyvjegy kialakulásától az önálló műfajjá válás folyamatáról is szólt. Az ex librisi jelentése: könyvjegy. A kódex/könyv fedőlap belső oldalába ragasztva a tulajdonos nevének feltüntetésével jelezte, hogy ki-

művek, és erre a jubileumi szemlére Erdélyből, Kolozsvárról, Zilahról, Finnországból, Szlovéniából is érkeztek grafikák. Teljes képet kapunk most a szegedi műhely megteremtőinek és folytatóinak munkássága mellett a mai magyar kisgrafikáról. Méltán képviseli ez a nagyformátumú kiállítás egy század sokszínűségét – mondotta befejezésül Tandi Lajos.

A Somogyi könyvtári megnyitót Fehér Nóra főiskolai hallgató balladarészletek éneklésével színesítette. A Kass Galériában Juhász Gyula Szeged című versét dr. Zenei József mondta el. A találkozáson a művészek és a gyűjtők egymás közötti kisgrafikai lapok cseréjére és a közvetlen beszélgetésekre is biztosítottak időt a rendezők. A megnyitót gazdag fogadás zárta.

Zenei József

HUSZONNEGYEDIK ÓRA?

SZERKESZTŐSÉGI CIKK AZ ÉRTÉKEINK VÉDELMÉBEN

Egyesületünk az eddigi működése során, együttesen is, valamint a tagjai külön-külön is komoly szellemi tőkét halmoztak fel az elmúlt évtizedek alatt. Valóságosnak tűnik az a veszély, hogy ennek egy része a feledés homályába vész. Magamból kiindulva állíthatom ezt, mert a közelmúltban kezdtem újra rendezni – több mint tíz év után ismét – a gyűjteményemet. Pápai, majd pécsi diákkoromból származnak az első lapok, majd következtek a nemzetközi találkozók, amelyek közül számomra az első a weimari volt 1984-ben. Bizony már bizonyos részletek, találkozások, személyek és történetek kihullottak az emlékezet rostáján, ami tíz évvel ezelőtt még biztosan tudottként nyilvánvaló volt, jobb esetben ma már kérdőjeles megjegyzésként szerepel grafikai adatmelléleteként.

Más területeken is egyre fontosabbnak érzik a kisközösségek értékmentését. A Magyar Művelődési Intézet és a Képzőművészeti Lektorátus egy UNESCO okmányra hivatkozva felkérte az ország valamennyi polgármesterét, hogy készíttesék el településük szellemi-kulturális örökségének a jegyzékét.

Hogy állunk mi a saját szellemi örökségünkkel? Az évtizedek alatt hangyszorgalommal teremtett értékeink milyen módon válhatnak majd a következő nemzedékek örökségévé? Mit teszünk mi az értékörzésért? Szép válasz erre a kérdésre a közelmúltban lebonyolított örömteli rendezvény, amellyel és ahogy a KBK egyesület szegedi csoportja megalakulásának ötvenedik évfordulóját ünnepeltük azon kiállításokkal, amelyen a jelen alkotói és gyűjtőtársai főhajtással emlékeznek a korábbi mesterek emléke előtt. Az is dicséretes, hogy a város vezetése és a városi intézmények a mostani jeles esemény megrendezését segítették és támogatták.

Vajon elégnek tűnik-e mindaz, amit ez idáig tettünk?

Hiszen büszkélkedhetünk az idén ötvenedik évfolyamában megjelenő KISGRAFIKA újságunkkal! Hasonlóképpen jubileumi évkönyvekkel, mappákkal és egyéb kiadványokkal! Tudjuk, hogy mindez óriási odaadást, önzetlen és anyagilag nem értékelt teljesítményt követelt a mindenkori szerkesztőbizottságtól és munkatársaktól; csak dicséret és köszönet illeti őket az értékes és színvonalas szakmai tevékenységükért. De vajon elég-e mindez a huszonegyedik század kihívásai közepette? Amikor pár év elég egy községi postahivatal megszüntetéséhez, a község egyetlen iskolájának bezárásához, a vasútvonal bezárásához és egy kistelepülésnek a térről történő leradírozásához. Ennek a községnek több száz éves múltja törlődik pár év alatt a kollektív emlékezetből!

Hogy állunk mi a saját kollektív emlékezetünkkel?

Ki fogja számba venni az elszármazott művészeink hagyatékát? Erre is tudunk jó példát mondani, hiszen Németh Nándor alkotásjegyzékét Lippóczy Miklós és Palásthy Lajos állították össze. Viszont ki beszél ma már a két háború közti szlovenszói magyar művészekről? Andruskó Károly művészetében vajon a jugoszláviai vagy a szerbiai kultúrtörténet része lesz? Vagy tán a magyaré?

Hogy áll a mi közös szellemi örökségvédelmünk? Az UNESCO dokumentum megfogalmazása szerint „szellemi kulturális örökségnek tekinthetjük mindazokat a szokásokat, ábrázolásokat, kifejezési formákat, tudást, készséget, valamint ezekkel összefüggő eszközöket, tárgyakat, műalkotásokat (...), amelyeket közösségek (...) kulturális örökségük részeként elismernek”.

Az örökségeink számbavétele terén mindenre odafigyelünk-e? Ilyenek lehetnek a ...

- művészi hagyatékok, alkotásjegyzékek, katalógusok;
- szellemi műhelyek és városi gyűjtőkörök története;
- szájhagyomány útján fennmaradó életrajzi érdekességek, esetleg művek keletkezéséhez kapcsolódó utalások;
- lappangó és antikváriumokban szétszóródó gyűjtemények;
- más szakmai kiadványokban megjelentetett kisgrafikák, életrajzok, méltatások;
- fotó vagy filmarchívum (digitális adattár), hogy csak néhányat soroljunk fel a teendők közül.

Következő kérdés, ha mindezeket számba vettük, archiváltuk, hogyan tehetjük szélesebb körben ismertté illetve közkinccsé?

Vajon nem túl késő-e ezeket a kérdéseket feltenni? Példaként több mint húsz évvel ezelőtől említenék. Még a Képcsarnok fénykorában történt, hogy főnököm egy szegedi hagyaték felmérésére küldött el a munkatársaimmal. Pontosabban úgy szólt az utasítás, hogy lehetőleg készpénzzel vásároljunk olyan alkotásokat, amelyet a cég forgalmazni tud, grafika esetében pedig ki tudja majd adni nyomtatványként, akár mappaként vagy önálló grafikai lapként. Mindennek volt egy olyan célja is, hogy a művész feleségének így juttassunk készpénzes támogatást. Sajnálatos módon a legjobb grafikáknak nem találtuk meg a nyomódúcát, a többi dúcra pedig nem találtunk nyomtatványt, illetve nem sikerült megállapodni a kiválogatott művek kapcsán, így dolgoztunk végezetlenül tértünk haza. Ott-hon a főnökünk széttárta a karját. „Mi megpróbáltuk” – mondta. Viszont példaértékű mindazon mód, ahogy Fery Antal a fadúcait egy-egy nyomattal ellátott papírba csomagolta és így hagyta az utókor kutatóira az életművét. Az is követendő, ahogy viszonylag rövid időn belül többszörös összefogással az illusztrációs alkotásjegyzék könyv formájában és digitálisan is elkészült.

A fent gondolatok nem vitaindításként, inkább gondolatébresztőként kerültek lejegyzésre.

Egyben biztosak lehetünk, hogy a nagyművészet vagy „grand’ art” szakértői ezt az anyaggyűjtést a megfelelő ismeretanyag hiányában nem fogják elvégezni, hiszen mi vagyunk az örökséggondozói ennek a szellemi hagyatékknak, s ahogy egyszer ezt dr. Szij Rezső megfogalmazta: helyetted (illetve helyettetek) ezt senki sem fogja megalkotni!

Ürmös Péter

SAJTOS GYULA SEREGÉLYESI KIÁLLÍTÁSA

MEGNYITÓ SAJTOS GYULA
SEREGÉLYESI KIÁLLÍTÁSÁRA

Elhangzott 2011. május 2-án
a sergélyesi alapfokú művészeti iskolában

Régi álma valósult meg Sajtós Gyulának ezzel a tárlattal, és nagyon hosszú ideje készült már arra, hogy műveiből egy válogatást nyújtson át az itteni közönségnek. Retrospektív, azaz visszatekintő kiállítást láthatunk itt a legkorábbi művektől kezdve a múlt hónapban készült grafikákig bezárólag. Több mint ötven év anyagából összegyűjtött több mint ötven tablónyi összeállítás sorakozik a falakon. Mondhatjuk azt is, hogy évtizedekre visszanyúló adósságot törleszt ez a kiállítás itt Seregélyesen, hiszen Sajtós Gyula ennek a településnek a szülötte és egész életét meghatározta az itt szerzett gyermekkori élményei. Ezeket az élményeket döntően befolyásolták és alakították a második világháború eseményei, ugyanúgy, ahogy tragédiák sora alakította az akkori Seregélyes életét is. Az emlékek végigkísérték egész alkotói munkásságát, amely képciklusok sorát ihlette; így tehát a jelenlegi tárlatot nem is lehetne alkalmasabb helyszínen rendezni. Helyénvaló címe lehetne a válogatásnak, hogy „Tisztelet a szülőföldnek”, mert minden munkájából a szülőföld szeretete sugárzik, legyen az a háború befejezését követő, vagy pedig a mostani ezredforduló időszakának alkotása.

Alkotói periódusa több szakaszra bontható.

Első a művészi ébredés szakasza, ehhez tartoznak a közép- és felsőfokú tanulmányok. Két város, Székesfehérvár és Budapest kiváló iskolái és mesterei pallérozták tudását, amelyekre ma is szeretettel és hálával emlékezik. Ahogy egész életére érvényes útravalót kapott tőlük, későbbi alkotói szaka-

Sajtós Gyula rézkarca, C3 (2002.X.21.), 70×97

szában hasonlóan gazdag útravalóval bocsátotta pályára saját tanítványait.

Székesfehérvárott Áron Nagy Lajos, Pallay József és Tóth István tanítása nyomán sajátította el a művészi önkifejezés szemléleti és gyakorlati alapjait. Az ötvenes években tapasztalható kultúrhiányt enyhítendő ők fogták össze és irányították Fehérvár és környékének művészeti nevelését.

Budapesten, a Képzőművészeti Főiskolán grafika szakra iratkozott be. Alapozó képzést Kmetty János és Raszler Károly osztályában kapott. Kmettytől hallott mondás egy életen

Sajtós Gyula linómetszete, X3 (2002), 80×125
(Áprily Lajos: Vadlúd voltam c. verse)

át kísérte, miszerint tisztelni kell az anyagot „egyszerű ipari örömmel”. Korrigálta még munkáit Bencze László, Hincz Gyula és Koffán Károly. Hálával gondolt Barcsay Jenőre és a vele történt találkozásokra. Barcsay mestert, a művészeti anatómia koronázatlan királyát le is rajzolta. Tőle tanulta meg az azóta is tiszteletben tartott „szerkezet és forma hangsúlyának” elvét. A képregény szakot Ék Sándor növendékeként végezte el. Ugyanakkor a festői ambícióit sosem adta fel, és festészete alkotói korszakoktól függetlenül töretlen pályán ível mostanáig. Ennek ellenére grafikai tevékenysége vált hangsúlyozottá és dominánssá oevrjében vagy munkásságában, most ebből nyújt át egy válogatást a szó legszorosabb értelmében vett kisgrafikáktól egészen a nagyméretű képregényekig.

Második alkotói szakasza Budapest tizenegyedik kerületéhez, mai elnevezése szerint Újbudához kötődik. Újbuda déli részén, az egykor különálló Albertfalván működő Petőfi iskola akkoriban nagy fejlődésnek indult; a Fehérvári úti lakótelep építésével egyidejűleg az ország második legnagyobb általános iskolája lett, majd középiskolává alakult. (Egykori igazgatóját, Beleznay Andort most körünkben üdvözölhetjük.) Odakerülvén Sajtós Gyula lett a mentorom és kollégám... Több, mint harmincéves barátságunk alatt folyamatosan láthattam az újabbnál újabb műveinek születését, ezért a leghitelesebb tanúként nyilatkozhatok erről az időszakról.

Olyan indíttatással kerültek középiskolába, majd a Képzőművészeti Főiskolára volt növendékei, hogy már befutott képzőművészként is visszajártak hozzá. Ahogy ő is soha el nem múló hálával idézi fel mestereit, ugyanúgy gondolnak rá volt növendékei. Ezt bizonyítják azok a kiállításai, amelyeket növendékeivel együtt rendezett, sőt korábbi kollégákkal és növendékekkel szerepelt több kollektív tárlaton, például az albertfalvai múzeumban és az Albertfalvi Közösségi Házban.

Közben folyamatosan bővült az albertfalvi kollégák és más közszereplők arcképcsarnoka, köszönhetően kiváló karakterérzékének. Nem múlt el értekezlet anélkül, hogy néhány munkatársát le ne rajzolja a legkülönbözőbb (ceruza, tustoll, golyóstoll stb.) eszközökkel. Több éven át a XI. kerületi rajztanári munkaközösség vezetője, kiállításainak szervezője.

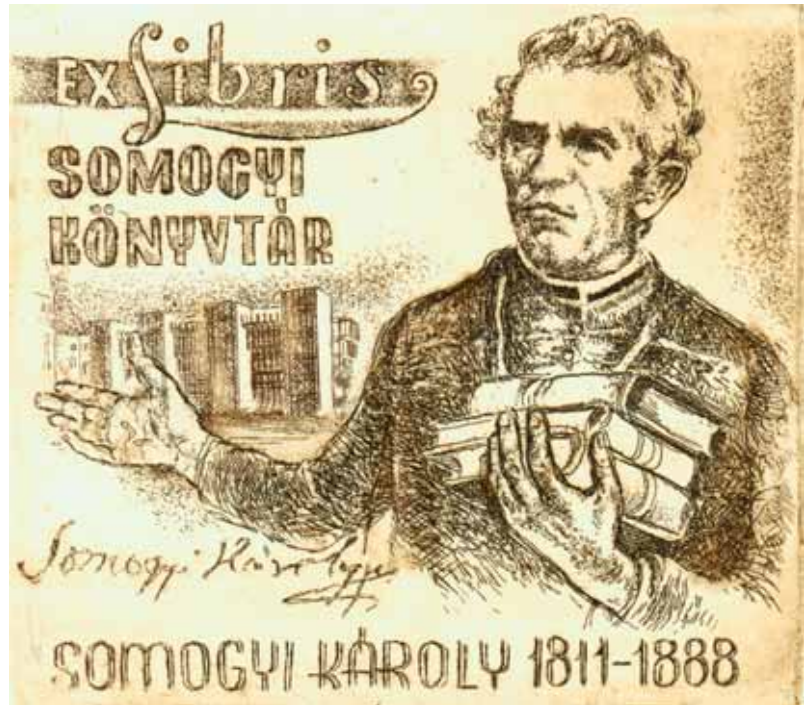
Az iskolai munkája mellett az Albertfalvi Helytörténeti Gyűjtemény és Iskolamúzeum munkatársa nyugdíjazásáig. Az ottani alkalmazott grafikai munkája mellett rekonstrukciós rajzsorozata idézi fel a régi Albertfalva kertvárosi hangulatát; ez most is látható a gyűjteményben. Régi ambícióját nem felejtvé pihenésképpen és újabb kihívásként festészeti problémákat old meg. Kísérletező kedve változatlanul új utak ke-

resésére sarkallja: szakkörös tanulóival mozaikot készít, animációs filmet tervez. Sokoldalúságára jellemzőek még a plakettjei: ezeken a domborműveken is munkatársak arcvonásait örökítette meg. Több bronz emléktábla őrzi keze nyomát (pl. a régi albertfalvai repülőgépgyár helyén). Sokoldalúságát jellemzi az is, hogy templomi murális megbízást ugyanolyan sikerrel teljesített, mint jelmezdíszítést az MTV számára. Összegezve ezt a periódust, mondhatjuk azt, hogy Albertfalván érik be a művészete, vagy, hogy Önök előtt most egy albertfalvi művészt köszönhetünk.

Témaválasztásának kezdeti kedvelt motívumai folyamatosan bővültek. A térségen többszörösen átvonuló frontok eltörölhetetlen képeket égettek emlékezetébe. Sok-sok emlékét hosszan tudná sorolni, az egyik ilyen a pápai tanítóképzőben végzett seregélyesi tanítójának a máig emlékezetében élénken élő embersége és hazafias nevelése, amely mindmáig érvényes tanításokat jelent a számára. Ebből következően a háború után magára eszmélő országban régi és új egymás mellett élésének konfliktusait szociális érzékenységgel figyelte. Ahogy tanári időszakában az albertfalvai környezet adott ösztönözést, a harmadik periódust a rövidítve a KBK (hosszabban Kisgrafika Barátok Köre) munkájába való bekapcsolódás jellemezte, ami a kisgrafikára való rátalálás, pontosabban visszatalálás jegyében telt, illetve telik ma is. Ebbe beletartozik a boroscímkéktől kezdve az emléklapokon át az ex librisekig minden kisméretű sokszorosított grafika.

Újabb kihívást jelentett a meghatározott témaválasztású könyvjegypályázatokon való részvétel, hiszen ennek a szabályai a lehető legszorosabb módon köti meg az alkotó kezeit. Folyamatosan vesz részt a KBK pályázatain és kiállításain. Több hazai és külföldi katalógusban szerepeltek munkái; mondhatjuk, hogy határainkon túl is megismerték a nevét. Olasz, lengyel és luxemburgi kiállítási kiadványok őrzik nevét és munkáját. Hasonlóan emlékezetes szereplése volt a tizenegyedik kerületi művészekkel a testvérvárosi Ustronban két alkalommal is. Külföldi és hazai megrendeléseket teljesített közmegelegedéssel. Kiváló portréráajzó készsége ezeken a kisnyomatványokon is tetten érhető.

Néhány szót kell ejteni az itt kiállított művek technikájáról. Látható itt ceruzával, tustollal vagy ecsettel rajzolt egyedi grafika, illetve a róluk készült másolat. Nagy részük azonban sokszorosított eljárással készült magas és mélynyomású metszet vagy karc. Ilyenről akkor beszélünk, amikor a vésett vagy maratott lemezt különböző festékezési eljárással gépen nyomtatjuk olyan példányszámban, amennyit a megrendelő kíván. Ezeknek a nyomóformáknak az elkészítése hosszú időbe kerül; például a Tűzserészek legnagyobb méretű darabját 28 napig véste. Színes linómetszetek esetében ahány színről van szó, annyi nyomódúcot kell kivésni. Ezek illesztése a nyomtatáskor megint csak sok hibalehetőséget rejt. Főiskolai műhely adottságait kihasználva több litográfia is készült, amely a diplomamunka részét is képezte anno... Magyarra fordítva a nevét, a körjáz egyik előnye a krétarajz sokszorosíthatóságában rejlik. Ezt a síknyomású eljárást aztán sikeresen ötvözte más nyomtatási módszerekkel. Az elmondottakból és az itt látottakból következően bizton állíthatjuk, hogy Sajtos Gyula mesteri fokon uralja és kezeli ezeket a technikákat.

Sajtos Gyula rézkarca, C3 (2005), 114×128

Tematikailag vizsgálva az életművét, a már többször emlegetett gyerek- és ifjúkori élmények meghatározóak, és több képciklust ihlettek (és most a tanulmányokat nem számítjuk ide...).

A kortárs művészeti lexikonban az olvasható róla, hogy „lapjainak fő témáit egyrészt a háborús, hadtörténeti jellegű ábrázolások, másrészt a háború borzalmaiból menekülő, béke után vágyakozó egyszerű embert középpontba állító kompozíciói adják”.

A háborús tragédiák Sajtos Gyula családját sem kerültk el, hiszen a testvére a Don kanyarban vesztette az életét... Ebbe képciklusba tartozik például a Tűzserészek sorozata, amely néhány darabja a Hadtörténeti múzeum gyűjteményébe került. Továbbiakban gyakran feldolgozott témái:

- a szülőföld, és a földműves munka szeretete... Ezek között jelképes értékű „a parasztvilág alkonya”, amely az átalakuló életformát dicsőíti meg, emeli az időtlenség szférájába...
- A békeidők életképei és természeti képei a megnyugvást, letisztulást eredményezik a művészetében. Kompozícióinak tiszta rendje, részletek gondos és aprólékos megmunkálása nemcsak az érett művész megnyilatkozásai, hanem esetenként művészi kísérletek példái is egyben. Seregélyesi, agárdi és albertfalvai tájak minden esetben (idézőjelben) a „szülőföld és az anyaföld” dicséretét zengik.
- Munka és munkásábrázolás kiemelt szerepet kapott a hatvanas évek kultúrpolitikájában. Sajtos Gyula művei bizonyítják azt, hogy lehet ezt a kérdést a humánus oldaláról feldolgozni.

Munkáinak nagy részét teszi ki a feleségéről, Veráról, valamint a családtagokról, rokonokról, kollégákról készített arcképek sorozata. Ezeket már többször érintettem.

- Kedvelt témaköre a csendélet virágokkal, köznapi tárgyakkal, valamint halakkal.

A kisgrafikai munkássága az alábbi műfajokban teljesedett ki:

- Könyvjegyek vagy ex librisek általában megadott személyhez vagy intézményhez tartozó képi ábrázolást tartalmaznak megfelelő feliratozással ellátva. Itt hívnám fel a figyelmet a kiváló betűmetsző tehetségére, illetve kalligráfiájára.
- Illusztrációi egyetemes és magyar művelődéstörténeti vonatkozásokat örökítenek meg, több magán- és közgyűjteményben megtalálhatók.

Ezen művek némelyikét kiemelve többször találkozunk átvitt értelmű, filozofikus tartalommal. „A vándor” néhány ecsetvonással megrajzolt alakja a távol-keleti ecsetrajzok stílusában az „útközbeniség és úton lévőség” filozófiáját sugallja. A néhány vonással papírra vetett alakábrázolás valóban bravúros megoldású.

Rajzain az ábrázolt emberek mély humánussal telítődnek. Minden archoz egy külön egyéniség tartozik, külön élet-történettel... Róluk a történelemkönyvek nem emlékeznek meg, de Sajtos Gyula grafikáin a mindennapi élet hőseivé nemesülnek... A grafikák ugyan mementót állítanak nekik, de az audio-vizuális archiválást nem pótolja. A településkutatók, helytörténészek számára mindaz a sok történet és adat – amely például művész-közönség találkozón, riportok formájában be lehet gyűjteni – valóságos aranybánya.

Pár hete készült el az „Amikor a középső utolsó kondu” linómetszetével. A rá jellemző műgond és részletgazdagság jellemzi. Nem elégedett meg bizonyos részletformákkal, így több kisebb részt újrametszett rajta. A harangok közismert sorsa, amikor a háborús időszakban beöntik ágyúnak. Ahogy Francisco Goya háborús grafikáinak felirataként olvasható – „Y esti tambien”, Sajtos Gyula is mondhatja: ezt is láttam!

Feltehetjük a kérdést, mennyiben felelnek meg a mai kor szellemének ezek a grafikák? A balkáni háborúhoz készített vázlata mutatja, hogy továbbra is időszerű lehet ezeket újból és újból bemutatni.

Sőt a tűzszerészeknek még a békeidők évtizedeiben is adnak munkát a föld alatt vagy folyómederben rozsdásodó aknák.

Feltehetjük azt a kérdést is, mennyiben kapcsolódik az egyetemes művészet áramlataiba Sajtos Gyula művészete? Egy példával válaszolnék. A „Poros utak vándorai” című kép légtornásza madarakkal és repülőekkel vetélkedik a „légtérben”. A mutatványosok világát Watteau-tól Picassón át az egész huszadik században újra és újra feldolgozták nemcsak a képzőművészetben, hanem más művészeti ágakban. A filmművészet neorealista még fekete-fehér eszközökkel ábrázolták őket, de ha ehhez a képhez felidézzük Nino Rota filmzenéjét, már egy későbbi Fellini film jeleneteként is felfoghatnánk ezt a képet. A légi vetélkedő résztvevői: Liberátorok, Junkersek vagy Bückerek? A kompozíció szempontjából mellékesek, de akkori időkben egyáltalán nem volt mindegy.

Am ami igazából dokumentum értékűvé avatja a képet, az a környezet: Krausz-féle nagyvendéglő udvara, ami helyén a mai művelődési ház áll.

Majd mindegyik képről lehetne ugyanennyit mesélni, de ez nem fér bele az időnkbe. Kérem, hogy nézzék meg a kiállítást, fedezzék fel a sok apró részletet! A kiállítás szervezőinek és rendezőinek megköszönve, hogy ez a kiállítás itt létrejöhett, gratulálok a művészeknek! A kiállítást megnyitom!

Ürmös Péter

Csiby Mihály linómetszete, X3, 97×78

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓK LISTÁJA

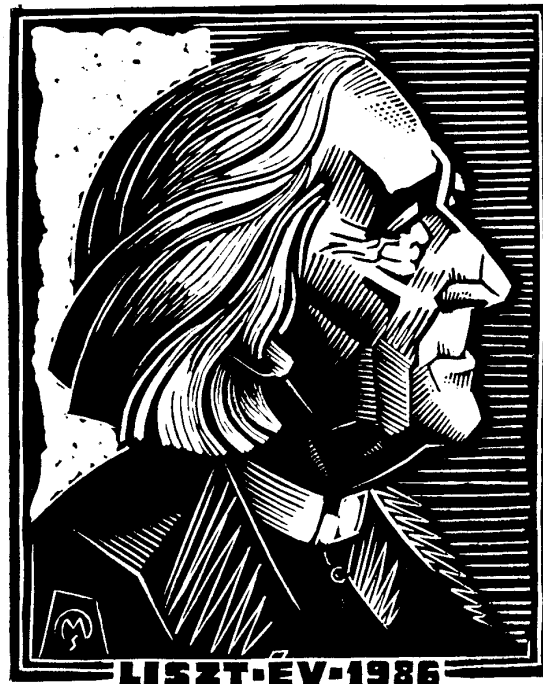
A szegedi csoport fél évszázados működésének megünneplésére létrejött Országos Találkozó alkalmával a kisgrafika ügyének fardhatatlan „motorja” *Rácz Mária* igen fontos kérdést vetett fel. Ugyanis szeretne volna megtudni, hogy a városban ez alkalommal megrendezett összejövetel a gyűjtők hányadik ilyen találkozója volt?

Lapunk, a KISGRAFIKA hű tükre az egyesület életének, így a kérdés megválaszolásához a korábbi számokat kellett átlapozni. Az első tíz országos találkozóról még sorszámukat említve számoltak be a cikkírók. Az összejövetelek „második dekádjában” azonban eltűntek a sorszámok. Ezek időrendjét figyelembe véve, maguktól adódtak a sorszámok. A „Dunamenti országok” találkozóját nem számítjuk ide. Annak nem is volt folytatása. 2001-ben a sárospataki kirándulás Király Zoltán nagyon jó szervezése volt, de ez sem „országos”.

A kutatás eredményét az alábbi összeállítás tartalmazza. Ez útmutatásul szolgál a jövőbeni találkozók sorszámának megadásához.

Sorszám	Időpont	Helyszín	KISGRAFIKA szám – oldal	Megjegyzés
I.	1973. 04. 30.	Cegléd	1973/2 – 22. old.	
II.	1975. 04. 20.	Cegléd	1975/2 – 33.	
III.	1976. 07. 17.	Pécs	1976/2 – 5.	
IV.	1977. 07. 10.	Szeged	1977/2 – 5.	
V.	1978. 07. 1-2.	Debrecen	1978/2-3 – 7.	
VI.	1979. 07. 14-15.	Veszprém	1979/1-2 – 59.	
VII.	1980. 07. 12-13.	Szombathely	1980/1-2 – 1.	
VIII.	1981. 08. 21-22.	Budapest	1981/2-3 – 1	
IX.	1982. 07. 3-4.	Pécs	1982/2-3 – 9.	
X.	1984. 04. 30.	Budapest	1984/3 – 10.	25 éves a KBK
XI.	1985. 08. 24-25.	Ajka	1985/3 – 2.	
XII.	1987. 06. 13.	Tihany	1987/1 – 29.	IX. Kisgr. Biennálé
XIII.	1988. 06. 18-19.	Szeged	1988/3 – 16.	
XIV.	1989. 06.	Budapest	1988/3 – 37.	
			1989/1-2 – 2.	30 éves jubileum
XV.	1994. 09. 24.	Budapest	1994/3 – 16.	
			1994/4 – 16.	35 éves jubileum
XVI.	1996. 08. 17-18.	Budapest	1996/4 – 2.	
XVII.	2001. 01. 20.	Budapest	2001/1 – 2.	Tisztújító
XVIII.	2006. 01. 28.	Budapest	2006/1 – 2.	Tisztújító
XIX.	2009. 04. 18.	Budapest	2009/2 – 2.	50 éves jubileum
XX.	2011. 05. 20-20.	Szeged	2011/2 – 7.	50 éves szegedi KBK

Palásthy Lajos

HÍREK

EX LIBRIS KIÁLLÍTÁS KOLOZSVÁROTT

Hosszas előkészület után Kolozsváron 2011. június 18. és július 8. között nemzetközi ex libris kiállítás rendeztek. A kiállítást a kolozsvári vár nemrég felújított ún. Szabók Bástyájában valósították meg. A hely kiválóan alkalmas művészeti tárlatok megrendezésére. A vakolatlan kőfalak, a hely szelleme ideális környezetet teremt az elmélyült nézelődésnek.

T. Marangoni fametszete, X2, 50×100

A várat valamikor 24 bástya és kaputorony őrizte, ezekből mára csak a Szabók Bástyája maradt meg. Nevét onnan kapta, hogy a kolozsvári szabók tartoztak védeni. Nevezik Bethlen Bástyának is, mert az ő uralkodása alatt nyerte el mai alakját.

A megnyitón megjelent Szilágyi Mátyás magyar főkonzul is, aki egyben védnöke is volt a rendezvénynek. A szervezésben a Barabás Miklós Céh járt az élen, de a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság is fontos szerepet játszott. A helyi sajtó (a Szabadság) két ízben beszámolt a kiállításról fényképpel is illusztrálva. A kiállítást méltatta Ovidiu Pecinan közismert jónévű filozófus, aki egyben nagy művészetpártoló is. A megnyitón beszélt többek között Németh Júlia műkritikus, a Barabás Miklós Céh alelnöke, valamint Takács Gábor, a kiállítás kurátora.

A szép és igen igényes kivitelű katalógusban a bevezető részt Ovidiu Petca, Németh Júlia és Takács Gábor írták. A szövegek magyarul, románul és angolul jelentek meg.

Petca ebben elmondja, hogyan került annak idején kapcsolatba az ex librisrel, egy belgiumi utazás során. Megismerkedett Luc van der Briele úrral, valamint meglátogathatta Sint-Niclaasban Gerard Gaudaent (ez utóbbinak néhány éve kiállítása is volt Balatonlellén). Közismert a magas színvonalú belgiumi kisgrafikai élet, így ezek az élmények meghatározók lettek Petca kapcsolatára az ex libris világával. Sok éve minden nemzetközi kongresszuson részt vesz, képviseli a romániai színeket. Sajnos, Erdélyben hiába próbálkozott egy Román Ex libris Társaság létrehozásával Nagyváradon, ennek nem lett folytatása. Pedig országában

minden elvándorlás dacára nagyon sok kiváló, világszínvonalon alkotó grafikus dolgozik. Ovidiu Petca régebben linómetseteket készített, mára már inkább számítógépes tervezéssel készíti alkotásait. Többször meghívták Magyarországra is, az ilyen eljárással készített pályázatok zsűrizésére pl. 2010-ben az Electrographic Art kiállítására. A katalógusban írásának címe: *Remények*.

A következőkben Németh Júlia *Ex libris: születés és öröklét* c. tanulmányában hivatkozik Gy. Szabó Bélára, aki annak idején az ex librist a grafika Hamupipókéjének nevezte. De mára már királykisasszonyi címre is igényt tarthat.

Felveti a kérdést: ha a mai világunkban a képernyő, az Internet ilyen ütemben növekedik, szükség lesz-e ex librisre? Válasza: a látszat ellenére igen, mert a kézbe vehető, lapozgatható nyomtatott könyvre mindig lesz igény, így az ex librisre is, annak dacára, hogy már régen kilépett eredeti rendeltetéséből és önálló műalkotásként gyűjtik a megszállott grafikagyűjtők.

Ezek után röviden felvázolja az ex libris történetét napjainkig.

Végül Takács Gábor ír *Az ex librisről* címmel. Írásában felvázolja, miért gondolta, hogy kiállítással hívja fel a szélesebb közönségnek az ex libris iránti érdeklődését.

A kiállításra 24 ország 115 művésztől érkezett alkotás, melyekből az öttagú zsűri választotta ki a bemutatott 176 ex librist. Természetesen elsősorban a magyar és az erdélyi grafikusok szerepeltek a legnagyobb számban. A katalógusban 115 grafikus egy-egy munkája szerepel, színes kivitelben.

Palásthy Lajos

Április 21-én elhunyt Mocsári Mária nívódíjas iparművész, Vén Zoltán grafikusművész felesége. Textilműkeit, szitanyomatait számos önálló és csoportos kiállításon mutatták be, alkotásai több múzeumban is megtalálhatóak. A Kapos Art és a Barcsi Nemzetközi Művésztelep alapító tagja, a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság vizuális elnöke volt. Fájdalommal búcsúztunk tőle, osztozunk Vén Zoltán gyászában.

Arató Antal

Augusztus 12-én, 73 évesen elhunyt Bálványos Huba grafikusművész.

Előző számunk 11. oldalán hivatkoztunk Kass Jánosnak Kelen Péter részére készített, kevésbé ismert grafikájára. Ígretünknek megfelelően ezúttal adjuk közre.

Kass János grafikája, P1, 60×135

LAPSZEMLE

EXLIBRIS UUTISET 1/2011. A finn exlibris társaság újságjának új szerkesztője van, Olli Ylönen személyében, az új titkár Lea Purhonen. Melegen búcsúztatják a régi szerkesztőt és titkárt.

Megemlékezést közölnek a tavasszal elhunyt Eva-Maria Ylönenről (1926-2011), aki 1946 óta készített exlibriseket. Gyűjtő is volt, és számos kongresszuson is részt vett.

Az egyik cikk Simo Hannuláról, az egyik legsikeresebb finn exlibris művészről szól, aki 1993-ban „megnyert egy Erkel Ferenc” versenyt. A *Kisgrafika* olvasói talán emlékezni fognak arra, hogy ki írta ki ezt a versenyt, és mivel nyert a művész (erre nincs utalás a cikkben).

L'EX-LIBRIS FRANÇAIS 2011. első két trimesztere. Ez a gyönyörű kivitelezésű folyóirat már 73 éve jelenik meg, olyan jó ilyesmit olvasni...

Rövid sajtószemléjünkben megemlítik, hogy a *Kisgrafika* 2010/4 száma leköszölte Michel Jamarnak dr. A. Lerperger számára készített rézkarc exlibrisét!

A vaskos szám Jan Brito, a „breton Gutenberg” emlékének szentelt exlibris pályázatról számol be. A Pipriac-ból, egy kis breton városkából származó nyomdász életét és szülővárosát cikkek mutatják be. A versenyen első helyezéseket elért hét legjobb alkotásnak és szerzőiknek egy-egy teljes oldalt szentelnek. Utána hosszú oldalakon közlik az említésre érdemes exlibriseket a pályázat anyagából, köztük a nyírbátori

Nagy László Lázár fametszete, X2, 130×75

Havasi Tamásét és a ceglédi Nagy László Lázárét. Több lappal szerepel a szlovéniai Salamon Árpád is.

Nagyon érdekes módon leközik a „Salon des refusés”-t, azaz azokat az exlibriseket, amelyek vagy a nem megfelelő témaválasztás vagy a nem megfelelő technika miatt nem kerülhettek elbírálásra! Itt a mezőtúri Éles Bulcsú három lapjával találkozunk, aki a zsűri szerint nem a kiírásnak megfelelő témákat dolgozott fel.

EXLIBRIS ABOENSIS 2011/2 No 74. Ez a lap is elbűcsűzik Eva-Maria Ylönen (1926-2011) exlibris művésztől. Található benne egy cikk, amely Jorga Ferenc erdélyi művész fametszetű naptárait mutatja be, két illusztrációval.

A téma szerinti gyűjtést előmozdító rovatban a várakat bemutató exlibrisekkel foglalkozik az újság. A hátsó belső borítón így találhatjuk meg Kertes-Kollann Jenő 1970-es évszámot viselő, Halászbástyát ábrázoló, Erich Kuiv számára készített exlibrisét.

A 26. oldalon a KBK újságunkra hivatkozva a szegedi KBK 50. évfordulójáról írnak pár sort, az illusztráció Hans Hornhaver Rác Mária számára készített exlibrise. Sajnos az angol nyelvű tartalomjegyzék ezt a kis cikket „átugorja”, a finn szövegből nem tűnnek ki a részletek...

BOEKMERK 2011/35. A belgák nagyon szép folyóiratában folytatódik a modern belga exlibris története, bemutatják a Sint-Niklaas exlibris és kisgrafika pályázat nyertesait. Megjegyzik, hogy jó ötlet volt kisgrafikára is kiterjeszteni a pályázatot, de azt is, hogy a beküldők több mint 50 százaléka nem ragaszkodott a megadott témához. Sajnos nem tudom kihámozni a szövegből, mi is volt a pályázat témája. Úgy látszik, vannak, akiknek valóban csak a részvétel a fontos, hiszen a francia társlap is erről panaszkodott...

Még mindig közölnek beszámolókat az isztambuli kongresszusról is.

Az egyik rovatban szenvedélyes gyűjtők is megszólalnak, most a Thea Winter, Tjalling Vogelvanger páros, akik általában jelen vannak a fontosabb találkozók.

Bánkiné Fery Vera

SELCEXPRESS Schweizerischer Exlibris Club Nr. 82. December 2010. Marianne Kalt újról üdvözlését követően Gottfried Keller (1819-1890) halálának 120. évfordulójáról ír, megemlítve, hogy kevés ex libris kapcsolódik hozzá.

Egy másik cikk Gustav Adolf Keh (1872-1937) fotográfus, rézmetsző és költő két ex librisét közli elemzéssel s a poéta versével együtt.

Hosszabb tanulmány szól a bányászok védőszentje, Szent Borbála életéről és mártírságáról, az egyik leg-hosszabb svájci alagút építése apropóján. A segítőszentek egyikét a bányászokon kívül számos terület, tevékenység tekinteti támogatójának; toronnyal ábrázolt figurája ex libriseken is megjelenik.

A másik hosszabb írás Lev Tolsztoj halálának 100. évfordulója kapcsán készült. Bemutatja a nagy író legfontosabb műveit és életét, néhány kvalitásos – köztük Kalasnyikov – kisgrafikával illusztrálva.

Igen érdekes és szemléletes tekintve elsősorban a könyvtárosok, antikváriusok figyelmébe ajánlott az a cikk, amely a régiségpiacokon, antikváriumokban felbukkanó, ex librisekkel jelölt könyvek között szemléz. Nemcsak érdekes ex librisek

kerülnek elő ezekből, hanem az egykori könyvtárakra, tulajdonosokra is következtethetünk általuk.

A gyűjtőket közelebről érintő társulati és személyi hírekben túl a szemlében a Kisgrafika 2010/3. számát is ismertetik

SELCEXPRESS Schweizerischer Exlibris Club Nr. 84. Juni 2011. Minthogy 2011-ben a svájci ex libris-gyűjtők találkozója Schaffhausenben lesz, ezért Marianne Kalt sora veszi a Schaffhausenhez kötődő művészeket: Arnold Oechslin (1885-1960) mellett (röla az évkönyvben lesz szó) Philipp Dammköbler (1871-1924) és Jean-Jacques Volz (1928) művészetét elemezve és illusztrálva.

Egy kiállítás – Darwin und Coco címmel; papagáj és mopszi az ex libriseken, W. Wissing és G. Hartmann gyűjteményéből; helyszín: Mönchengladbach – apropója révén pedig hosszabb írást olvashatunk a Hartmann gyűjteményről és a papagájos ex librisokról.

Heinz Decker megismertet bennünket az ellentmondásos egyéniségű költő, Gottfried Benn portréival néhány ex librisen keresztül, melyek hűen visszaadják a poéta mélyen gondolkodó, elégikus-filozófikus természetét és életének tragikumát.

A lapban közlik a Nobel-díjas német író, Thomas Mann ex librisét, melynek történetére a cikkben dr. Elke Schutt-Kehm világít rá. A német könyvművészet és grafika kiemelkedő egyénisége, Emil Preterorius 1919-ben illusztrálta Th. Mann „Herr und Hund” című művét, s lényegében ez a kötet adta meg az ex libris fő motívumát. Ez a hónap ex librise volt a mainzi Gutenberg Museumban.

A gyűjtőknek és kutatóknak ugyancsak tanulságos cikk, mely az író és kutató házaspárról, több alapvető ex libris könyv írójáról, Andreas és Angela Hopfrról szól, életrajzi adatokkal. Megjelent könyvek címei szerepelnek a listában, s néhánynak a címlapját is közli a lap.

A hírek között örömmel fedeztünk fel több magyar vonatkozásút is. Herbert Schwarz gyűjteményéből öszszel kiállítás nyílik Kronach testvérvárosa, Kiskunhalas gimnáziumában, 2011 őszén.

Memmingenben, az ábécé-kiállításon (2011. július 31-ig nyitva) szerepelt gyűjteményével a svájci és magyar ex libris gyűjtő-egyesület aktív tagja, Vermes Júlia. Ábécéskönyvek, könyvobjektok mellett tipográfiai ex libriseket is kiállított.

Bemutatván röviden a Kisgrafika 2011/1-es számát, a svájci társaság gratulál és külön köszönetet mond 90. születésnapja alkalmából Soós Imrének, hogy éveken át ismertette kiadványukat a magyar olvasóknak.

MITTEILUNGEN der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft Neue Folge 66. Jahrgang Nr. 2. August 2011.

Két, 70. életévét betöltő alkotó bemutatása:

- Prof. Werner Pfeiler, aki mint rézmetsző, az osztrák, illetve a világ egyik jelentős bélyegtervezőjeként lett elismert: művei 12 alkalommal kapták meg a világ legszebb bélyege elismerést. Sőt, az évszázad legszebb bélyege tervezőjének kijáró díjat is magáénak mondhatja. Mintegy 140 ex librist alkotott, magas színvonalon, technikai tökélyel.
- Az orosz születésű Victor G. Schapiel számára egyetlen grafikai technika sem idegen. Sokrétű életművéből válogatást nyújt néhány ex libris és a cikket lezáró irodalomjegyzék.

Ismertetést olvashatunk a DEG (Deutsche Exlibris Gesellschaft) társulati napjáról és ezzel kapcsolatban a meghirdetett

pályázatokról. Pályázatot hirdettek ugyanis a könyvbe illeszkedő, a könyv méretéhez alkalmazkodó ex libris megalkotásáról, s ezzel kapcsolatban Bercht Angerdorfer „Quo vadis?” című írásában felveti az örök polémiát az ex libris megfelelő méretéről. Arra a következtetésre jut, hogy nem szükséges méretek közé szorítani a műalkotást.

Végezetül születésének 100. évfordulója alkalmából Maria Bauer-Klimbacher (1911-2000) életéről és termékeny művészetéről emlékezik meg a folyóirat.

A szokásos híryanagok, felhívások között szerepel beszámoló az első nemzetközi ifjúsági ex libris pályázatról, amit a FISAE égisze alatt az orosz könyvbarátok, ex libris gyűjtők, a moszkvai ex libris múzeum együtt írtak ki, fiatal művészek, diákok számára. 2011 áprilisában a Szentpétervári könyvvásáron állították ki a beérkezett darabokat. A felhívás sikeres volt, gazdagon illusztrált katalógus jelent meg róla.

KNÍŽNÍ ZNAČKA 2/2011. A cseh ex libris folyóirat német nyelvű rézüméje nyomán készült az ismertetés:

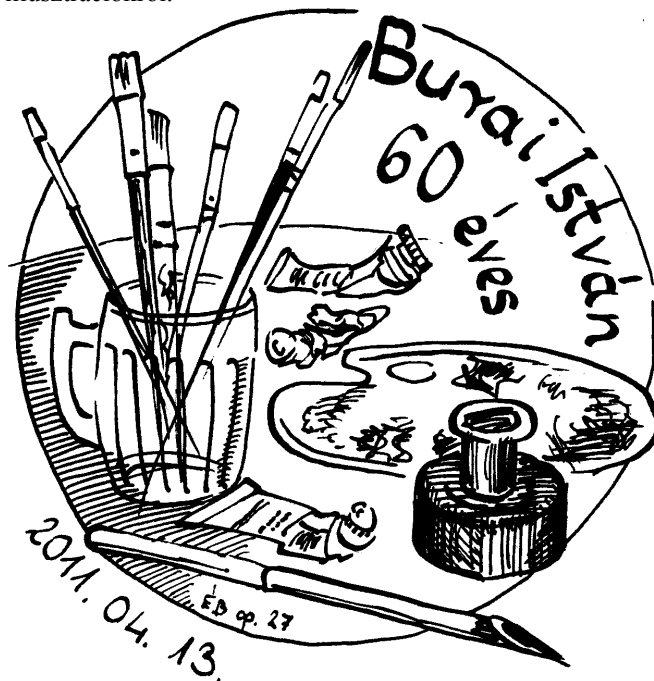
A több tartalmas, rövidebb írás közül az első Haně Čáповé (1956) grafikusnő művészetét méltatja, aki festő is, de egyaránt mestere a rajznak és a grafikai technikának.

A másik művésznő, akivel interjút olvashatunk, Lýdie Hladíková (1951); rajzai és ex librisei az interneten is elérhetők.

Ezt követően grafikusművészekről találunk rövidebb, hosszabb írásokat:

- Petr Kutek 1981 óta foglalkozik ex libriszel
- František Tichý (1896-1961) az egyik legjelentősebb modern cseh művész, jellegzetes ex libriseket is alkotott festői, grafikai életműve mellett. Grafikai életműve kiállítva a Galerie Benedikta Rejtában (Louny) látható.
- Vladimír Pechar (1931) nyolcvanesztendő; első ex librisét 1952-ben alkotta, intenzíven 1964 óta foglalkozik ex librisekkel.

Josef Čapek könyvművészetéről megjelent egy könyv angolul és cseh nyelven Alena Pomajzlová tollából. Ex librist ugyan nem tartalmaz, de összefoglalást nyújt – az alkotó saját írásával kiegészítve – a könyvcímlapokról, könyvdíszekről, illusztrációkról.

Éles Bulcsú grafikája, CAD, op. 27., 110×105

Kotaszek Helga: Koszorú, P1, 145×100

Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft 2011/2. A német egyesület aktív gyűjtői és társasági életéből nyújt íze-
lített több cikk is: beszámolva a 2011-ben Herdecke-ben tar-
tott társasági napról. Illusztrációként a találkozó résztvevőiről
és a meghirdetett ex libris pályázat kisgrafikáiból láthatunk
válogatást.

Már most jelentkezési lapot mellékelnek a 2012-es évben
tervezett Grassau/Chiemgau-i találkozéhoz. A hazai és külföl-
di gyűjtőket, művészeket egyaránt vendégül látó találkozóra
legkésőbb 2012. március 1-ig vissza kell küldeni a német vagy
angol nyelvű nevezési lapokat.

Egy tárgy, a kalap ábrázolásáról írt érdekes cikket Heinz
Decker: kifejezetten kitűnő ízléssel kiválasztott 20-21. századi
ex libriseken keresztül mutatja be a sapka, kalap jelentéseit a
kisgrafikákon, a tárgyyszerű ábrázolástól a szürreális világig.

Különleges, geometrikus elemekből álló, komikus mada-
rak láthatók Annette Fritsch ex librisein, s életrajzával, alkotá-
saival éppúgy megismerkedhetünk, mint egy másik művésznő,
Gisella Mott-Dreizler első ex libriseivel (angyal és ördög) és
pályájával. Ugyancsak ismertetik egy fiatal fehér-orosz mű-
vész, Szafia Piszkun életét és eddigi opus-listáját is.

A folyóirat második részében rengeteg információ szól a
gyűjtőknek katalógusokról, kiadványokról, a kiállítási hírekről
a személyes információkig. Ezek között olvashatunk Vermes
Júlia Művészkönyvek bővületében című budapesti kiállításá-
ról is, idézve a Die Budapester Zeitung értékelését.

Még egy magyar vonatkozás: Horváth Hermina és Antoon
Vermeylen leveléből értesülünk Antoon betegségéről, és a há-
zaspár eltökélt küzdelméről. Fényképet is láthatunk róluk.

Horváth Hilda

KÖNYVESPOLC

Gyermek ex librisek Szlovéniában

2011. február 17-én nyílt meg a **8. Nemzetközi Gyermek Ex libris Kiállítás**, melynek szervezői a Szlovén Ex Libris Egyesület és az Osnovna Šola Komenda Moste (Általános Iskola, Komenda) voltak. A pályázat kiírói hangsúlyozták a könyvjegy eredeti funkcióját, könyvvel való kapcsolódását, azaz a művészi attitűd mellett célul tűzték ki a gyermekekben a könyv szeretetének elmélyítését. Az ex libris valódi értelmét akkor nyeri el, ha elkészülve bekerül egy könyvbe, s ezzel jelöli a könyvbarát, bibliofil tulajdonost.

A pályázati kiírás értelmében a résztvevők életkora nem haladhatta meg a 15 évet. A benyújtás határideje 2010. december 22. volt, ekkorra 71 iskolából összesen 890 ex libris érkezett. Hat iskola nevezett külföldről, a következő országokból (és településekről): Finnország (Jaali), Magyarország (Tata, Hajdúszoboszló), Németország (Velburg), Törökország (Tekirdag). A többi induló a versenynek helyszínt adó Szlovénia iskoláiból (Brezovica, Celje, Col, Kamnik, Komenda stb.) került ki.

A beérkezett alkotások többsége linómetszéssel készült. A szakértő zsűri elnökéül **Prof. Dr. Rajko Pavlovec**, a Szlovén Ex libris Egyesület titkárát kérték fel. A bírálók nehéz feladat előtt álltak, amikor megpróbálták a gyermekek szeretetet, értékeket sugárzó munkáit rangsorolni. Számos munka kiválónak bizonyult mind tartalmában, mind technikai kivitelezését tekintve.

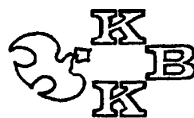
A kiállítás rangját emelte az alkalomra megjelentetett „**8. Mednarodna Razstava Otroških Ekslibrisov**” c. katalógus, melynek első felében Ervin Kralj, a Szlovén Ex libris Egyesület elnöke, ill. **Rajko Pavlovec** zsűrielnök méltatja a pályázat, ill. az ex libris műfaj jelentőségét. Ezután következik a kiállításra bejutott, legszínvonalasabb munkákat benyújtó diákok felsorolása, iskolájuk, tanáruk megnevezésével. A katalógus ex libriseket bemutató, képes részében 65 fekete-fehér alkotás szerepel a legjobbak közül. A kiadvány külön értéke, hogy a beválogatott ex librisek gyermekien tiszta látásmódjukkal, egyszerű motívumvilágukkal betekintést nyújtanak a gyermek korosztály eredeti gondolkodásmódjába. Kedvelt motívumaik az ember- és állatábrázolás (bagoly, kutya, cica stb.), foglalkozások, hobbi bemutatása. Utóbbiak közül a sakk, a síelés, az úszás, a labdajátékok egyaránt szerepelnek.

Büszkék lehetünk arra, hogy a katalógusban három magyar pályázó: Giber Ádám, Hugl Péter és Kerti Kornélia Anna ex libriseivel is találkozhatunk. Mindannyian a tatai Vaszary Iskola növendékei.

A nemzetközi gyermek ex libris kiállítás sikeresnek bizonyult, bár a külföldi részvétel az előző évekhez képest némileg megcsappant. Ezért is fontos, hogy minél többen felfigyeljenek erre a rendezvényre, és ösztönözzék a fiatalabb korosztályt a részvételre, hangsúlyozva az ex libris készítésben rejlő kreativitást, és nem utolsósorban az ex libris és a könyvgyűjtés már kiveszőben levő összefonódását.

Vasné Tóth Kornélia

A Kisgrafika Barátok Köre Egyesület
internetes honlapja a
www.kisgrafika.hu
címen érhető el.

PÁLYÁZAT

A **Kossuth Lajos Tudományegyetem Baráti Köre** kisgrafikai pályázatot hirdet „**100 éves a Debreceni Egyetem**” címmel.

E témában a hagyományos eljárásokkal készült max. 13×13 cm méretű grafikák nyújthatók be, melyek a tudomány szimbólumait és/vagy Debrecen jellegzetes egyetemi épületeit mutatják be. Egyedi rajzok, xerox másolatok vagy digitális eljárással készült munkák kizárva.

A kisgrafikákkal emlékezünk és állítunk emléket a centenárium alkalmával. Egy művész legfeljebb 3 alkotással pályázhat. Minden beadott pályázatban 5 nyomat és a dúc vagy nyomólemez is elküldendő. A dúcokat ill. lemezeket biztosított vagy térítvényes ajánlott küldeményként kérjük feladni. A kiállítás végeztével a rendezőség a dúcokat, lemezeket kérésre visszapostázza.

A beküldött nyomatok a kiíró intézmény tulajdonában maradnak, azokat kiadványaikban felhasználhatják, ill. más kiállításon bemutathatják.

A kiállításon való részvétel ezen feltételek elfogadását jelenti.

Az anyagot **2011. október 31-ig** kérjük küldeni a következő címre: **Kossuth Lajos Tudományegyetem Baráti Köre 4010 Debrecen, Pf. 79.** További információ kérhető Dr. Lenkey Béla elnöktől a megadott címen, a kltebk@citromail.hu e-mailen vagy a 30/6248-903-as telefonon. A pályamunkákat 2012 januárjában a Debreceni Egyetem Élettudományi Galériájában kiállításon bemutatjuk, ahol az első három nyertes pályázatot jutalomban részesítjük.

*

Bánsági András linómetszete, X3, 110×90

A 2012-ES FINNORSZÁGI NEMZETKÖZI FISAE KONGRESSZUS EX LIBRIS PÁLYÁZATÁNAK KIÍRÁSA

1. A résztvevők az utóbbi két évben (2010 és 2012 között) készült ex librisekből maximum öt darabot küldhetnek, darabonként három példányban, amelyek a pályázatot kiíró egyesület tulajdonában maradnak.
2. Minden grafikai és nyomtatási technika elfogadott korlátozás nélkül.
3. Minden műnek tartalmaznia kell az „ex libris” szót, vagy annak a nemzeti nyelvben megfelelő kifejezést, valamint annak a személynek vagy intézménynek a nevét, akinek a számára készült a könyvjegy.
4. Minden nyomaton szerepelnie kell az aláírásnak, illetve kézjegynek. A nyomat hátoldalán szerepeltetni kell az alábbi adatokat: a művész neve, az előállítás technikája és éve, valamint a tulajdonos nevét ismételtelen le kell írni. Nem latin betűs feliratok esetében a megfelelő szövegmagyarázatot, illetve átirást, lehetőleg angol nyelven kell szintén a nyomat hátulján feltüntetni.
5. A művek maximális mérete 21×15 cm lehet.
6. A művek feladásánál a legnagyobb gondossággal kell a csomagolást megválasztani, hogy a szállítás közben a küldeményt károsodás ne érje. Feladási határidő 2012. április elseje, a postabélyegző dátuma a mérvadó.
7. A műveket a következő címre kell küldeni:
Exlibris Aboensis
Mertatie 12,
FI-21100 Naantali
Finland – Suomi
8. Legalább tíz díjat adnak át a tiszteletdíjakon felül.
9. Az elbírálás szempontjai között döntő lesz a művészi szépség, a szöveg és kép kompozíciós egysége, a mű esztétikuma és a technikai kivitelezése.
10. A zsüri tagjait az Exlibris Aboensis Egyesületből, Naantali Városháza Művelődési Osztályáról, valamint a Turku-i Grafikai Szövetség tagjaiból delegálják.
11. A beválogatott művek szerzői ingyenes katalógust kapnak.
12. Az exlibris Aboensis Egyesület fenntartja magának a jogot a beküldött anyag további felhasználására.
13. A legjobb munkákat a 2012 augusztusában a XXXIV. FISAE Kongresszus helyszínein, Naantali, Tur és Raisio kiállítótermeiben mutatják be, és vándorkiállításként még más városokban is szerepeltetik.
14. A pályázaton résztvevők a zsüri döntését és a pályázati feltételeket elfogadják.
15. A művekkel egyidejűleg az alábbi jelentkezési lapot kitöltve kérik elküldeni.

ANMELDUNGSFORMULAR:
Die Exlibriswettbewerb des FISAE
XXXIV Internationalen Kongresses
in Finnland.

Vorname / Keresztnév:

Familiennome / Családnév:

Adresse / Cím:

Telefonnummer / Telefonszám:

Händi / Mobilszám:

Emailadresse / E-mail cím:

WWW-Seite / Web oldal:

EGYESÜLETI HÍREK

KBK BUDAPESTI CSOPORT
2011. második féléves munkaterve
JÓZSEFVÁROSI GALÉRIA

Minden hó első szerdáján, délután 5 órakor

Szeptember 7.: Nyolc.Hu képzőművészeti kiállítás megnyitása. Megnyitja Dr. König Róbert. Utána Kertes Kollmann György ismerteti Kertes Kollmann Jenő grafikai munkásságát.

Október 5.: Antalné Tari Zsuzsa előadása Kozma Lajos grafikus, építész, belső berendező életművéről.

November 2.: Aniszi Kálmán előadása a Művészi alkotás és befogadás címmel.

December 7.: Mikulás est.

Bánsági András linómetszete, X3, 103×63

KBK SZEGEDI CSOPORT PROGRAMJA

2011. második félév

SOMOGYI-KÖNYVTÁR, ZENESZOBA

Minden hónap második péntek, du. fél 5 óra

Szeptember 9.: beszélgetés a KBK országos találkozójáról, nyári programokról.

Október 13.: 17 óra Ex libris kiállításunk megnyitója Csongrád városi könyvtárban.

Október 14.: vendégünk Szekeres Ferenc grafikusművész, Juhász Gy. Rajz-művészettörténeti Tanszék tanára, Kopasz Márta művésznő tanítványa

Október 26.: emlékezés a 100 éve született Kopasz Mártára, alapítónkra, csatlakozva Szeged város szervezéséhez.

November 11.: grafikai délután.

December 9.: MIKULÁS

A kőbányai Képző- és Iparművészek Egyesülete kétévenként biennálét rendez Kőbányán. Az idén először díjat alapítottak, melyet egy körükön kívül álló zsűri ítelt meg. A díj neve: Biennálé nagydíj. Ezúttal megosztva E. Szabó Margit textilművész és Kőhegyi Gyula grafikusművész, egyesületünk tagja kapta.

Bánsági András linómetszete, X3, Op. 184, 100×75

Kotaszek Helga: Szélbolond 2., P1 (2010), 130×95

SUMMARY

Péter Ürmös: For the 50th Anniversary of Launching the Journal Kisgrafika

The first newsletter of the society came out in October 1962. It was published three times a year as "KBK Értesítő" (KBK Newsletter). The first editor was Ferenc Galambos. From April 1964 the title of the periodical was changed to "Kisgrafika Értesítő" (Small Graphics Newsletter). From April 1968 through 1990 it appeared with the heading of "Kisgrafika" and with the subtitle of "Kisgrafika Barátok Köre értesítője" (Bulletin of the Society of Hungarian Ex Libris Artists and Collectors). From 1975, following the decease of Andor Semsey, the journal was edited by Antal Arató. Since 1990 it has been a quarterly. Up to recent times it was edited by a board comprising Antal Arató, Zoltán Király and Imre Soós.

József Zenei: The Szeged Group of KBK was Established 50 Years Ago

The author looks back to the events of the fifty years and gives an account of the jubilee festivities.

Péter Ürmös: Is It the Twenty-Fourth Hour? An Editorial Initiative for Preserving our Values

What can we do for the survival of the intellectual capital concerning ex libris and graphical art? Are we really paying attention to the bequeathed collections? An invitation to further discussion.

Péter Ürmös: The Exhibition of the Works by Gyula Sajtos in Seregélyes

This retrospective exhibition of the artist was opened in his native village, Seregélyes (Hungary) on 11th May 2011. The opening speech recapitulates the creative periods and the biographical details of the artist.

Lajos Palásthy: Lists of National Meetings

The article lists the places and the dates of the country-wide meetings of KBK.

News, Press Review, Bookshelf, Competitions, Society Matters

Nagy Árpád fametszete, X2, Op 361, 100×70

AUSZUG

Péter Ürmös: Begrüssung der Zeitschrift „KISGRAFIKA“ anlässlich des 50. Jubiläums

Im Oktober des Jahres 1962 erschien der erste Anzeiger des Vereines mit dem Titel „KBK Értesítő“, es wurde jährlich dreimal herausgegeben. Die Redaktionsarbeit wurde von Ferenc Galambos geleistet. Ab april 1968 wurde als „Kisgrafika Értesítő“ herausgegeben und bis 1990 erschien mit dem Titelkopf „Kisgrafika“ und Untertitel: Kisgrafikabarátok Köre Értesítője. (Anzeiger des Freundeskreises Kleingraphik) Vom Jahr 1975 war der Redakteur Andor Semsey, nach dessen Tod wurde die Zeitschrift von Antal Arató editiert.

Seit 1990 erscheint die Zeitschrift viermal jährlich. Später übernahm die Arbeit ein Redaktionsausschuss, dessen Mitglieder sind: Antal Arató, Zoltán Király und Imre Soós.

Zenei József: Der Szegediner Freundeskreis der Kleingraphik ist 50 Jahre alt

Der Publizist blickt auf die Ereignisse der fünfzig Jahren zurück und berichtet über die Jubiläumsfeierlichkeiten.

Péter Ürmös: Die vierundzwanzigste Stunde? Redaktionsartikel im Interesse des Schutzes unserer Werte

Was tun wir, um das akkumulierte geistige Kapital der Kleingraphik zu erhalten? Wird denn dem weiteren Schicksal der künstlerischen Nachlässe, Sammlungen u. dgl. Die nötige Aufmerksamkeit geschenkt? Ein zur Diskussion anregender Beitrag.

Péter Ürmös: Die Ausstellung von Gyula Sajtos in Seregélyes

Es wurde am 11. Mai 2011 in Seregélyes eine retrospektive Ausstellung des Künstlers eröffnet. In der Eröffnungsrede werden die Lebensgeschichte, die Schöpferperioden des Künstlers dargestellt.

Lajos Palásthy: Liste der Landestreffen

Der Artikel zählt alle Orte und Zeitpunkte der Landestreffen von KBK auf.

Nachrichten, Presseschau, Bücherregale, Preiausschreibungen, Vereinnachrichten.

Nagy László Lázár fametszete, X2 (2011), Op. 697, 80×60